

“ศิลปะของการลงจากหลังม้า”

กุลฉัตร ฉัตรกุล ณ อยุธยา (kulachatrakul@gmail.com)

Chief Marketing Officer บริษัท มาร์เก็ตติ้งได้อ็อกไซด์ จำกัด

อายุชัยคนเรามีข้อจำกัด หากเมื่อใช้งานไปได้สักช่วงเวลาหนึ่ง ก็จะต้องถึงต้องเวลาของการหยุดพัก ดังพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงออกแสดงธรรม ใน 1 ปี ก็ยังต้องมีเวลาของการหยุดพัก (Refresh) ถึง 3 เดือน ซึ่งเรารู้จักกันดีเรียกชื่อนั้นว่า “เข้าพรรษา” แล้วปุณฺชนคนธรรมดาอย่างพวกเรา โฉนเลยจึงหลงใหลมัวเมาทำแต่การงานไม่หยุดพัก ปล่อยให้หลง ปล่อยให้ เป็น ทำชีวิตไม่รื่นรมย์ ขาดสมดุลงาน ขาดสมดุลชีวิต เมื่อคนไม่สำราญงานการก็ไม่สำเร็จ ทำกิจการงานเพียงเพื่อเป้าหมายที่สำคัญของชีวิตนั่นคือ เงินตรา หามาได้มหาศาลแต่ไม่มีสังขารจะใช้เงิน แต่กลับได้ไปใช้อย่างสันติสุขในห้องไอ.ซี.ยู. มันช่างน่าเวทนาที่คนเรามีสมองใช้คิดอะไรได้มากมาย แต่กลับไม่มีศิลปะในการใช้ชีวิตให้เป็นสุข เพียงเพราะหลงใหลในลาภยศและเงินตรา ซึ่งเป็นของสมมติ

พระอาจารย์ ว.วชิรเมธี ได้แสดงปริศนาธรรมเอาไว้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับศิลปะการใช้ชีวิตและการปลดระวางในยามเกษียณอายุซึ่งจะเป็นบทบาทใหม่ของสังคมที่มีมากขึ้น ซึ่งท่านได้เล่าผ่านนิทานปรัชญาเช่นเรื่องหนึ่งมีอยู่ว่า มีชายหนุ่มคนหนึ่งเมื่อเรียนจบ บิดาก็ได้มอบม้าให้ตัวหนึ่งแต่ตัวนี้แปลกมากเมื่อใครได้ขึ้นขี่หลังมันแล้วมันจะวิ่งอยู่อย่างนั้น วิ่งโดยไม่ยอมหยุดและทำให้ผู้ขี่ไม่สามารถลงจากหลังม้าได้ ผู้ขี่ก็ขี่ผ่านกาลเวลานับสิบๆปี อยู่มาวันหนึ่งก็ขี่ม้าผ่านถนนคนเดินในเมืองๆ หนึ่ง ประชาชนที่พบเห็นต่างก็ประหลาดใจที่ขี่ผ่านถนนคนเดินอย่างไม่หยุดพักแม้แต่จะควบให้ช้าลงเพียงเพื่อจะหยุดพักสักนิดเมื่อถึงเวลาอันควร ในย่านถนนคนเดิน จนกระทั่งคนเดินถนนต้องร้องเรียกว่า “คุณลุง จะควบม้าไปที่ไหน ทำไมไม่ช้าลงสักนิด” คุณลุงตอบว่า “ไม่รู้เหมือนกัน ถ้ามั่นให้หน่อยสิว่า มันจะพาฉันไปไหน ขี่มาตั้ง สิบกว่าปีแล้วไม่มีที่ท่าว่าจะหยุด” เปรียบอุปมาอุปไมย “ม้า” ม้าเหมือนการทำงาน “ม้าที่วิ่งอย่างไม่หยุดหย่อน” เหมือนการทำงานที่ไม่ยอมหยุดพัก “คนขี่ม้า” เปรียบเสมือน คนที่ไม่ยอมหยุดพักการทำงาน ไม่ยอมว่างเว้นการทำงานเพื่อแสวงหาความสุขมาเติมเต็มให้ชีวิตบ้าง คนเราขี่ม้าที่วิ่งอย่างไม่หยุดหย่อนอย่างนั้น เมื่อลงจากหลังม้าไม่เป็น ก็เสมือนกับทำงานไม่มีวันหยุดหย่อน ยอมจำนนกับการตกอยู่ในสภาวะ “บ้างาน” (Workaholic) ขาดศิลปะในการใช้ชีวิตที่รอบคอบอยู่บนหลังม้า แล้วปล่อยให้มันพาเราควบไปยังทุกที่อย่างบ้าคลั่งจนหลงลืมว่าเราเป็นใครมาจากไหน และกำลังจะไปแห่งหนตำบลใด ในขณะที่บางคนป่วยอยู่บนหลังม้า ถึงจะยอมให้ความเจ็บป่วยมันพาเราหยุดพักเพื่อเข้าโรงพยาบาลหรือจะต้องมีใครสักคนในครอบครัวล้มตายไปเสียก่อนให้เป็นอุทาหรณ์จึงจะหยุดพัก นับว่าเป็นความเขลาเบาปัญญาของมนุษย์ที่ไม่สมดุลงาน ไม่สมดุลชีวิต แม้กระนั้นเมื่อหายป่วยแล้วหรือจัดภาวะกิจงานศพในครอบครัวเสร็จแล้ว ก็มักจะกลับมาควบม้าต่อ ซึ่งอาจจะเร็วกว่าเก่าด้วยเพราะเสียเวลาไปกับการหยุดพักในช่วงที่ผ่านมา

เพราะฉะนั้นชีวิตการทำงานของคนเราเปรียบเสมือนศิลปะการขี่ม้า ต้องรู้จักควบ รู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา เร่งรีบได้และช้าได้ เป็นระยะ เป็นเวลาและที่สำคัญต้องรู้จักที่จะผ่อน ผ่อนเบาหรือผลัดให้ผู้อื่นมาควบแทนบ้าง เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสมแล้วก็ลงมาจากอานม้าตัวนั้นอย่างสง่างามยามเกษียณอายุได้อย่างเหมาะสม ผลัดให้คนอื่น ๆ ที่ไว้ใจได้ควบขี่นำพาองคภาพพที่สรรสร้างมากับมือให้โลดแล่นอยู่บนหนทางต่อไป แล้วก็ลงมาจากหลังม้าเสีย หยุดลงปลงได้และไว้ใจผู้อื่นในการทำงาน เปิดโอกาสให้คลื่นลูกใหม่พาองคร์ต่อไป ซึ่งไม่ใช่ดูไร้ค่าแต่สามารถไปยืนอยู่บนตำแหน่งที่สูงกว่า คือ เป็นที่ปรึกษาขององคร์ได้อย่างมีเกียรติใน

ขณะที่ยังมีสุขภาพดีเพื่อนำเอาประสบการณ์เก่าๆ มาบอกรุ่นลูกรุ่นหลานในการดำเนินธุรกิจสืบไป จึงจะเป็นการใช้ชีวิตที่มีศิลปะ
ของการขี่ม้าและลงจากอานม้าอย่างสง่าผ่าเผย นับเป็นช่วงเวลาแห่งความภาคภูมิใจของตนและองค์กรอย่างที่สุด
